

Geachte lezer,

Langs deze weg wil ik graag mijn mening geven over het voorstel voor de "Wet wegnemen notariskosten bij algehele gemeenschap van goederen". Ondergetekende is toegevoegd notaris. Ik houd mij onder andere bezig met het opstellen van huwelijkse voorwaarden.

Misleidende naam wetsvoorstel

Het wetsvoorstel beoogt de invoering van een keuzestelsel in het huwelijksgoederenrecht. Natuurlijk moet er goed gekeken naar de wijze waarop een keuze wordt uitgebracht en wat daarvan de kosten zijn. Echter, dit zou ondergeschikt moeten zijn aan de vraag *of* een keuzestelsel het beste stelsel is voor echtparen. Ook zou het ondergeschikt moeten zijn aan de vraag *welk* keuzestelsel het beste is. Waarom (alleen) deze twee varianten? Er zijn nog meer, logische en wenselijke varianten voor een huwelijksgoederenregime. Het notariaat ervaart de naam van dit wetsvoorstel terecht als een belediging.

Leges huwelijksgoederenregister

Wie een testament maakt bij de notaris betaalt € 5,50 plus btw voor de registratie bij het centraal testamentenregister. Deze registratie wordt geregeld door de beroepsorganisatie van notarissen. Het proces is geheel gedigitaliseerd en wordt tegen kostprijs doorberekend. Maakt u echter huwelijkse voorwaarden dan mag u € 187,00 betalen voor de registratie bij het huwelijksgoederenregister van de rechtbank. Deze registratie gaat nog per post (!) en is niet gecentraliseerd. Het notariaat roept al jaren dat wij de registratie zelf willen regelen. Wij kunnen het goedkoper en beter. Als u werkelijk uit bent op een kostenbesparing voor echtparen, schaf dan de leges van de rechtbank af of breng de registratie tegen kostprijs onder bij het notariaat. *Dat* wetsvoorstel zou waarschijnlijk *wel* een hamerstuk zijn..

Het gevaar van dwaling

De keuze voor een algehele gemeenschap van goederen zal altijd in het voordeel van één echtgenoot en in het nadeel van de andere echtgenoot werken. Het verschil zal pas begrepen en gevoeld worden aan het einde van het huwelijk, want dan kijken er voor het eerst juristen naar. Echtscheidingsadvocaten zullen zich gaan beroepen op dwaling aan de zijde van de benadeelde partij. Rechters zullen geneigd zijn het beroep daarop toe te staan wanneer echtgenoten zonder enige vorm van verplichte voorlichting online een vinkje kunnen zetten voor optie A of B.

Deze wet zal leiden tot een nieuw soort geschillen bij echtscheiding en vormt dus een extra belasting voor de rechtspraak. En de extra uren van de echtscheidingsadvocaat? Ook die worden vaak door de maatschappij betaald (rechtsbijstand). De notaris wordt niet door de overheid betaald. Ik zie geen

kostenbesparing. Alleen een kostenverschuiving van de consument naar de maatschappij.

En hoe zit het met derdenbescherming bij vernietiging van de voorhuwelijkse keuze? Waarom besteden het wetsvoorstel en de memorie van toelichting daar geen aandacht aan?

Niet logisch dat notaris nog wel nodig is voor andere opties

Ik probeer het verschil tussen de algehele gemeenschap van goederen en de beperkte gemeenschap van goederen als volgt aan mijn klanten uit te leggen. Op de eerste dag van je huwelijk is de algehele gemeenschap van goederen "in beginsel" **vol** terwijl de beperkte gemeenschap van goederen op de eerste dag van je huwelijk "in beginsel" **leeg** is. De beide opties bevinden zich dus (aan het begin van het huwelijk) aan de beide uiteinden van het spectrum van mogelijkheden voor huwelijkse voorwaarden.

Een andere bestaande variant voor huwelijkse voorwaarden: koude uitsluiting (geen enkele gemeenschap, geen enkel verrekenbeding) lijkt aan het begin van het huwelijk nog het meeste op de beperkte gemeenschap van goederen. Het is toch opmerkelijk als echtgenoten de zeer vergaande keuze voor de algehele gemeenschap van goederen zonder notaris mogen maken? Terwijl voor de keuze met veel minder rechtsgevolg (koude uitsluiting in plaats van beperkte gemeenschap van goederen) nog wel de notaris moet worden bezocht voor verplichte voorlichting en een verplichte akte? Nota bene: naar die laatste optie is wel degelijk vraag bij de notaris.

De beperkte gemeenschap van goederen is ingevoerd op 1 januari 2018. Ik heb sindsdien al meerdere gesprekken gehad met echtparen die blij zijn dat zij geen huwelijkse voorwaarden meer hoeven te maken vanwege de beperkte gemeenschap van goederen. Ik heb enkele gesprekken gevoerd met stellen die vanwege hun bijzondere situatie toch kiezen voor koude uitsluiting. Ik heb tot dusver nog geen enkel echtpaar ontvangen dat vooraf opteert voor de algehele gemeenschap van goederen. Op de meest recente ringvergadering voor notarissen bleek de overgrote meerderheid van de aanwezigen een dergelijk verzoek ook nog niet te hebben ontvangen.

Is er dan helemaal geen vraag naar huwelijkse voorwaarden met daarin een algehele gemeenschap van goederen? Zeker wel! Veel oudere echtparen besluiten na een lang huwelijk om de huwelijkse voorwaarden op te heffen. Het bedrijf is verkocht, het huwelijk is succesvol gebleken en men wil van de huwelijkse voorwaarden af. Laat dit nou net een keuze in het huwelijksgoederenrecht zijn die consumenten voldoende zelf kunnen overzien. En juist deze groep wordt niet bediend met dit wetsvoorstel. Echtparen in deze situatie moeten nog steeds naar de notaris voor een akte die dezelfde lengte heeft als de factuur die de notaris er voor stuurt: 1 pagina.

Vrijwillige inschrijving is schadelijk voor het rechtsverkeer

Voor het notariaat (maar ook voor andere instanties en belanghebbenden) is het belangrijk dat eenvoudig kan worden vastgesteld wanneer een gemeenschap van goederen is ontstaan, is geëindigd en welke goederen deze gemeenschap wel en niet bevat. Dit is belangrijk om transacties efficiënt en zonder onnodige kosten te kunnen verwerken. Denk bijvoorbeeld aan de verkoop van een woning door een eigenaar die tussen de aankoop en verkoop gehuwd is geweest. Is die woning wel of niet in een gemeenschap van goederen gevallen? In dat kader is het al heel erg jammer dat het online huwelijksgoederenregister niet compleet is. Inschrijvingen van voor 1996 zijn niet online te raadplegen. Waarom eigenlijk niet? Van de tientallen miljoenen euro's aan leges die de rechtbanken het afgelopen decennium hebben ontvangen voor de inschrijving van huwelijkse voorwaarden moeten toch wel een paar extra scanners en administratieve krachten betaald kunnen worden?

Door de beoogde vrijwillige inschrijving van de keuze wordt de niet-openbare algehele gemeenschap van goederen geïntroduceerd zonder stil te staan bij de gevolgen. Voor de inschrijving van de keuze zal hetzelfde tarief (€ 187,--) gaan gelden. Daarmee moedigt de overheid het dus aan om de keuze niet in te schrijven.

Maar het inschrijven van huwelijkse voorwaarden is toch ook facultatief? Als beroepsgroep realiseren wij ons dat het niet-inschrijven van de akte dusdanig nadelig is voor echtparen dat de meeste notarissen de vrijwilligheid niet eens ter sprake zullen brengen.

Nederlandse taal

Er gelden speciale regels voor notarissen wanneer één van beide echtgenoten de Nederlandse taal niet beheerst. Denk bijvoorbeeld aan verplichte vertaling van de huwelijkse voorwaarden en/of de verplichte aanwezigheid van een tolk. Hoe zit dit bij het keuzestelsel via een formulier of DigiD? Welke rechtsbescherming heeft de echtgenoot met een achterstand in taal en kennis?

Rechtskeuze?

Dat een stel in het huwelijk treedt in een Nederlandse gemeente, betekent niet dat het Nederlandse huwelijksgoederenrecht van toepassing is. Waarom besteden het wetsvoorstel en de memorie van toelichting geen aandacht aan het internationale aspect? Wat als één van beide echtgenoten geen Nederlander is? Wat als het echtpaar in het buitenland woont? Houdt de digitale ondertekening van het formulier een geldige rechtskeuze in??

Met vriendelijke groet,

Lucas van der Veen, Groningen, 11 maart 2018